

Посольство
Великої Британії
в Україні

STABILIZATION
SUPPORT SERVICES

ЗВІТ

про роботу радників з питань
внутрішньо переміщених осіб

за період
з 1 по 30 вересня 2018 року

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

I. КЛЮЧОВІ АКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

II. МОНІТОРИНГОВА ТА АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

III. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

IV. ЗВЕРНЕННЯ ДО РАДНИКІВ ПРОГРАМИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

V. ПОДОЛАННЯ НЕРІВНОСТЕЙ ТА РОБОТА З ВРАЗЛИВИМИ ГРУПАМИ

VI. ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ РАДНИКІВ ПРОТЯГОМ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ

Скорочення (у порядку появи у тексті):

Програма – Програма «Радник з питань внутрішньо переміщених осіб»

ВПО – Внутрішньо переміщена особа(и)

Мінсоцполітики – Міністерство соціальної політики України

МТОТ – Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі

ГО – Громадська організація

КМУ – Кабінет Міністрів України

НУО – Неурядова організація

МСЕК – Медико-соціальна експертна комісія

ОДА – Обласна державна адміністрація

НПА – Нормативно-правові акти

АТО – Антитерористична операція

ПФУ – Пенсійний фонд України

УПСЗН – Управління праці та соціального захисту населення

ДСЗН – Департамент соціального захисту населення

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

Програма «Радник з питань внутрішньо переміщених осіб» (далі – Програма), реалізується організацією «Stabilization Support Services» за фінансової підтримки Посольства Великої Британії.

До Програми залучено 25 радників з питань внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО), що були обрані на підставі прозорого конкурсу та працюють при департаментах соціального захисту населення обласних державних адміністрацій. По два радники представлені на регіональних рівнях (Донецька та Луганська області), троє – на центральному (Міністерство соціальної політики України і Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України) та по одному раднику в інших регіонах України, які охоплює Програма.

Радники разом з Міністерством соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики), Міністерством з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України (далі – МТТТ) та місцевими органами виконавчої влади розв'язують проблемні питання ВПО на місцях.

За даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міських державних адміністрацій, за станом на 1 жовтня 2018 р. взято на облік 1 519 234 ВПО¹.

---

¹ За даними Мінсоцполітики: <https://www.msp.gov.ua/news/15986.html>

І. КЛЮЧОВІ АКТИВНОСТІ ПРОГРАМИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

Протягом звітного періоду радники надали 4 173 послуги.

Представниці Програми взяли участь у засіданні щодо реалізації заходів з питань людського виміру у Варшаві (Польща). Щорічний захід було організовано згідно з рішенням Постійної Ради ОБСЄ №476. Результатами виступу представниць Програми стало наступне:

1) підвищення обізнаності держав-учасниць ОБСЄ та партнерів, міжнародних організацій та інших членів світової спільноти щодо проблеми забезпечення прав на пенсію особам, постраждалим внаслідок конфлікту;

2) надана пропозиція щодо затвердження законопроекту №6692² як вирішення даної проблеми;

3) озвучена вимога відповіді від українського Уряду на цю пропозицію як потенціал для майбутнього політичного діалогу.

Особисто були присутні понад 1 800 представників Урядів держав-учасниць ОБСЄ, партнерів ОБСЄ по співробітництву, виконавчих органів ОБСЄ, міжнародних організацій та громадянського суспільства. Більше 1 100 осіб переглянули онлайн трансляцію та її запис.

5 вересня відбулася зустріч Програми із коаліцією партнерських організацій (ГО "Громадський холдинг "Група впливу", ГО "Донбас-СОС", ГО "Право на захист", ГО "Восток СОС", ГО "Центр Інформації про права людини). У результаті було узгоджено правки до тексту проекту змін постанови Кабінету Міністрів України (далі - КМУ) №365³, обговорено пропозиції щодо підготовки альтернативного звіту для Універсального періодичного огляду, погоджено графік коаліційної діяльності на наступний місяць. Проект змін до постанови КМУ №365 подано на розгляд до Мінсоцполітики та до Уряду.

Згідно з постановою КМУ щодо порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, діти, яким надано цей статус, мають право на отримання державної допомоги. Незважаючи на те, що в Україні налічується понад 244 тис. таких дітей, лише 8 отримують необхідну допомогу. Минулого року Програма ініціювала та розробила рекомендації щодо спрощення процедури отримання статусу дитини, яка постраждала внаслідок конфлікту. Програмою було проведено Всеукраїнський моніторинг ситуації з наданням статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів. Презентація результатів моніторингу та рекомендацій відбулася у вересні. На основі результатів моніторингу було розроблено алгоритми спрощеного надання статусу та запропоновано перелік соціальних послуг для постраждалих дітей та їх родин. Додаткові роз'яснення були надіслані Службам у справах дітей. Як наслідок, кількість дітей із зареєстрованим статусом зросла до 2 тис.

² Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо права на отримання пенсій окремим категоріям громадян: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62241

³ Постанова КМУ №365 "Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам": <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249110200>

1. Підвищення рівня знань представників неурядових організацій

Радниками було проведено 71 зустріч з представниками неурядових організацій (далі – НУО).

198 представників НУО отримали консультації від Програми.

У межах підписаного Меморандуму⁴ протягом вересня 2018 р. радниками було проаналізовано 8 кейсів. Більшість запитів стосувалися адресної допомоги та пенсійних виплат.

2. Інформування службовців із сфери соціального захисту населення

За звітний період 962 службовці з сфери соціального захисту отримали консультації від радників Програми.

3. Комунікаційні активності

Протягом звітного місяця було 19 друкованих згадок про радників та Програму, 1 сюжет, 1 коментар, 1 телефір та 1 радіофір.

Окрім того, радники взяли участь у 1 круглому столі. Також на сайті Програми <http://www.radnyk.org> розміщено 9 матеріалів.

II. МОНІТОРИНГОВА ТА АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У вересні 2018 р. радники Програми провели 5 моніторингів та аналізів.

Зокрема, радниками національного рівня Мінсоцполітики було підготовлено аналіз судових рішень щодо визнання нечинними деяких положень постанови КМУ №365. Мета аналізу – з'ясувати, що саме змінюється після прийняття рішення по суті судового спору і коли зміни потрібно застосовувати в роботі органів соціального захисту. Радниками було отримано аутентичні примірники судових рішень та проведено їх аналіз з акцентом на резолютивну частину. Результати аналізу направлено керівництву Мінсоцполітики та радникам регіонального рівня для застосування в повсякденній діяльності. Також проведено аналіз існуючого порядку призначення / відновлення пенсій та інших соціальних виплат. Мета аналізу – з'ясувати яким чином призначаються / відновлюються пенсії та інші соціальні виплати після визнання нечинними деяких положень постанови КМУ №365. Було проведено моніторинг порядку поновлення соціальних виплат шляхом опитування радників регіонального рівня та підготовлено узагальнюючий алгоритм дій працівників соцзахисту при призначенні / поновленні соціальних виплат.

---

⁴ Тристоронній Меморандум про співпрацю і взаєморозуміння підписано 6 жовтня 2017 р. між МТОТ, громадською організацією "Донбас СОС" та Програмою.

Радницею у Вінницькій області завершено оцінку потреб переміщеного вищого учбового закладу – Донецького національного університету ім. В. Стуса. Було проведено опитування студентів, працівників та випускників університету. Звіт буде підготовлено та оприлюднено у жовтні.

Радницею у Закарпатській області проведено моніторинг діяльності комісії МСЕК. Мета моніторингу – з'ясувати як дії комісії впливають на інтереси ВПО в Закарпатській області. В ході моніторингу було проведено робочі зустрічі в Департаменті охорони здоров'я Закарпатської ОДА та в обласному центрі медико-соціальної експертизи.. У результаті підготовлено аналітичну записку щодо діяльності комісії МСЕК та вироблено рекомендації. Зокрема, у разі змін у нормативно-правових актах (далі - НПА) стосовно ВПО, які є суміжними з НПА стосовно отримання / подовження групи інвалідності, необхідно проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу та навчання для працівників обласного Центру медико-соціальної експертизи та міжрайонних МСЕК.

III. НОРМОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Протягом поточного місяця Програмою підготовлено 208 листів, роз'яснень, експертних висновків.

Зокрема, радниками національного рівня було підготовлено проект роз'яснення щодо застосування ВПО свідоцтва про народження для постановки на облік у органах соціального захисту та щодо виплат адресної допомоги особам з інвалідністю. Було написано аналіз змін до Закону України «Про житловий фонд соціального житла», які були внесені законопроектом №7304. Підготовлено доповідну записку для Директорату Мінсоцполітики щодо проблем, з якими стикаються особи, що після початку АТО досягли пенсійного віку, але на момент початку АТО проживали на підконтрольних територіях (і були зареєстровані в Донецькій або Луганській областях) та не мають права на довідку ВПО.

Також радники національного рівня підготували листи: до Пенсійного фонду України (далі - ПФУ) стосовно надання інформації про кількість аналогічних справ, що розглядаються в судах; та до Мінсоцполітики щодо внесення змін до постанови КМУ №365. Було написано аналітичну довідку щодо рішення Верховного Суду України у зразковій справі про припинення виплати пенсії ВПО (№ 805/402/18 від 03 травня 2018 року).

Радницею у Волинській області завершено розробку проекту рішення «Порядок виявлення, взяття на облік, збереження та використання безхазяйного нерухомого майна та відумерлої спадщини та території ОТГ». Підготовлено роз'яснення щодо постанови КМУ №365, що було поширено серед інших радників програми.

Радницею у Сумській області спільно із радницею національного рівня було підготовлено два роз'яснювальних листа:

- для ГО «Потрібні люди» (м. Шостка) щодо постанови КМУ №548 в частині отримання виплат через ПАТ "Укрпошта" для ВПО I групи інвалідності та осіб, які потребують постійного догляду.

- для фахівців вищих навчальних закладів щодо можливості та порядку оформлення соціальної стипендії студентами денної форми навчання із числа ВПО.

У Закарпатській області радницею було підготовлено лист-роз'яснення до Мукачівської державної міграційної служби стосовно заміни паспорту ВПО після одруження та зміни прізвища.

IV. ЗВЕРНЕННЯ ДО РАДНИКІВ ПРОГРАМИ ЗА ЗВІТНИЙ ПЕРІОД

У вересні 2018 р. радниками було надано 2 327 консультацій для службовців та представників НУО. Службовцям за звітний період всього було надано 1 888 консультацій. А представникам неурядових організацій – 439 консультацій (див. Діаграму 1).

Діаграма 1. Розподіл консультацій за типом, кількість наданих радниками консультацій

Найбільше консультацій стосувалося питань призначення пенсій (604 звернення) та соціальних виплат (433 звернення) (див. Діаграму 2).

Діаграма 2. Розподіл консультацій за типами запитів, кількість наданих радниками консультацій

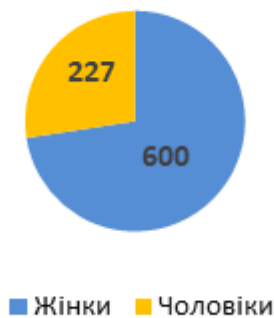
Серед консультацій для службовців найбільше було надано представникам УПСЗН (1 115 консультацій), представникам органів місцевого самоврядування (174 консультації) та представникам об'єднаних територіальних громад (164 консультації) (див. Діаграму 3).

Діаграма 3. Розподіл консультацій для службовців за типами, кількість наданих радниками консультацій для службовців

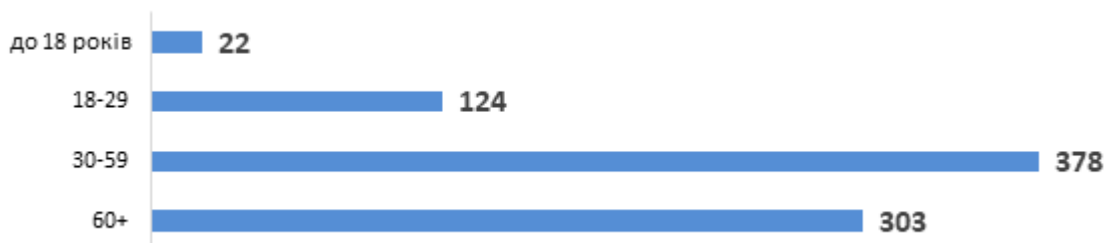
Також у вересні радниками надавалися прямі консультації для 827 ВПО. Серед них більшість консультацій було надано жінкам (див. Діаграму 4).

Діаграма 4. Розподіл консультацій для ВПО за статтю, кількість ВПО, що отримали консультації радників

Також консультації було надано 22 дітям віком до 18 років та 303 ВПО старшого віку (див. Діаграму 5).

Діаграма 5. Розподіл консультацій для ВПО за віком, кількість ВПО, що отримали консультації радників

Протягом вересня радники надали консультації 109 особам з інвалідністю, 45 учасникам АТО та 17 представникам національних меншин.

V. ПОДОЛАННЯ НЕРІВНОСТЕЙ ТА РОБОТА З ВРАЗЛИВИМИ ГРУПАМИ

Подолання гендерної нерівності, розширення прав та можливостей жінок, боротьба з гендерним насильством. Протягом вересня радники надавали прямі консультації для 600 жінок-ВПО. Радниця у Луганській області взяла участь в зустрічі щодо підписання угоди про створення коаліції "Луганщина. Жінки. Мир. Безпека" задля реалізації Резолюції Ради Безпеки ООН 1325.

Робота з людьми похилого віку. За звітний період радниками було надано комплексні консультації щодо питань пенсійного забезпечення, надання соціальних послуг та отримання гуманітарної допомоги для 303 ВПО старше 60 років.

Робота з дітьми. Радниками було надано консультації для 22 ВПО молодше 18 років. Радниця у Київській області та місті Києві взяла участь у відкритому експертному обговоренні "Як захистити дітей, постраждалих від війни на Донбасі".

Радниками у Луганській, Донецькій, Чернігівській та Закарпатській областях надавалася інформація та методична допомога щодо порядку надання дитині статусу постраждалої, внаслідок збройного конфлікту.

Робота з представниками національних меншин. Було надано консультації для 17 представників національних меншин протягом вересня. У Луганській, Донецькій та Черкаській радники продовжили співпрацю з громадами ромів. Нагальними проблемами лишаються проблеми документування, отримання державної допомоги та оформлення дітей у навчальні заклади.

У Херсонській області радником продовжують надаватися консультації громаді кримських татар щодо оформлення субсидій, працевлаштування, економічних можливостей та вирішення житлових питань.

Робота з особами з інвалідністю. Було надано консультації 109 особам з інвалідністю. Радниця у Вінницькій області продовжила співпрацю з центрами реабілітації “Обрій” та “Промінь”. Надавалися консультації представникам регіональних підрозділів у м. Бершадь та м. Могилів-Подільський.

VI. ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ РАДНИКІВ ПРОТЯГОМ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ

Радником національного рівня підготовлено алгоритм дій з призначення / поновлення соціальних виплат ВПО, що надасть змогу працівникам територіальних органів соціального захисту населення приймати законні та обґрунтовані рішення з цього питання на період до прийняття нового порядку. Це дасть змогу поліпшити якість надання соціальних послуг для приблизно 100 тис. ВПО, які систематично претендують на поновлення / призначення соціальних виплат.

Радниця у Вінницькій області спільно з місцевими експертами та представниками комунального підприємства “Інститут розвитку міст” долучилася до першого засідання робочої групи при Вінницькій міській Раді у рамках роботи над стратегією Інтеркультурного розвитку міста Вінниці. При розробці Інтеркультурної стратегії будуть додані і заходи, що стосуються ВПО, що сприятиме їх інтеграції та більшій включеності у життя міста. Це покращить якість життя близько 6 тис. ВПО, що зареєстровані у м. Вінниці.

Радниця у Луганській області в межах проекту “Рівність заради безпеки” за підтримки Європейського Союзу та Українського Жіночого Фонду взяла участь у створенні обласної коаліції “Луганщина. Жінки. Мир. Безпека”. До коаліції увійшли представники громадських організацій, активістів, поліції та ДСЗН. У подальшому це допоможе розробити обласний план впровадження резолюції Ради Безпеки ООН 1325 та створити Обласний центр підтримки жінок.

Радник у Житомирській області досягнув компромісу із заступником керівника головного управління ПФУ в області щодо сприяння працівниками ПФУ у відновленні ВПО виплат пенсій у разі їх зупинення за даними бази «Аркан». А саме у разі виявлення таких випадків, крім особистих звернень ВПО до Прикордонної служби та ПФУ, головне управління ПФУ буде також направляти відповідний лист до Міністерства фінансів.

Радником у Івано-Франківській області проведено зустріч з елементами тренінгу для працівників соціального захисту населення Івано-Франківської області на тему “Актуальні

питання соціального захисту та інтеграції ВПО в контексті співпраці з органами державної влади та органами місцевого самоврядування". Під час семінару було надано відповіді на запитання з приводу житлових програм для ВПО, налагодження ефективних механізмів взаємодії з державними органами, сприяння соціальному згуртуванню у малих громадах. Це надасть змогу поліпшити якість надання соціальних послуг для більш, ніж 3 тис. ВПО області.

Радниця у Львівській області провела навчальний семінар для спеціалістів місцевих органів соціального захисту населення "Соціальні аспекти підтримки ВПО". Це дасть змогу поліпшити якість надання соціальних послуг для 11 тис. ВПО, які перебувають на обліку в управліннях соціального захисту населення області.

Радниця у Волинській області підготувала письмове роз'яснення з посиланням на законодавчі норми щодо порядку дій у випадку надходження списків ВПО для проведення додаткових перевірок. Роз'яснення було підготовлено у зв'язку з постійними зверненнями спеціалістів УСЗН. Це дасть змогу у подальшому поліпшити якість надання соціальних послуг та не допустити порушення прав ВПО на отримання соціальних виплат. Дане роз'яснення було поширене серед радників в інших областях, що допоможе випрацювати однакову позицію з даного питання серед представників органів соціального захисту.